

Ventspils novada domes 27.03.2025. lēmumam (protokols Nr.68, 6.§)

**Ventspils novada pašvaldības
Bērnu tiesību aizsardzības programma
2025. – 2028. gadam**

Izdota saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta pirmo daļu

2025

Saturs

Ievads.....	3
1. Esošās situācijas raksturojums	5
2. Bērnu tiesību aizsardzības īstenošana	6
3. Izglītības nodrošinājums pašvaldībā, brīvā laika pavadīšanas iespējas	7
3.1. Vispārējā izglītība.....	7
3.2. Atbalsta personāla nodrošinājums izglītības iestādē, vides pieejamība.....	8
3.3. Interesu izglītība, profesionālās ievirzes izglītība un brīvā laika pavadīšanas iespējas	8
3.4. Nometnes, projekti	9
4. Veselības aprūpe	10
5. Sociālā aizsardzība.....	11
6. Bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe	17
6.1. Aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana.....	17
6.2. Bērna ārpusģimenes aprūpe.....	18
7. Bērnu likumpārkāpumu profilakse un prevencijas	19
8. Galvenās problēmas bērnu tiesību aizsardzības jomā	20
9. Rīcības plāns Ventspils novada Bērnu tiesību aizsardzības programmai 2025.–2028. gadam (1.pielikums).....	22
10. Rīcības plāns Ventspils novada Bērnu tiesību aizsardzības programmai 2025.–2028. gadam (2.pielikums)	26

Ievads

Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada 20. novembra Konvencijas par bērna tiesībām (turpmāk – ANO bērnu tiesību konvencija) 2. pantā noteikts, ka dalībvalstis respektē un nodrošina visas šajā konvencijā paredzētās tiesības ikvienam bērnam, uz kuru attiecas to jurisdikcija, bez jebkādas diskriminācijas un neatkarīgi no bērna, viņa vecāku vai aizbildņu rases, ādas krāsas, dzimuma, valodas, reliģiskās piederības, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās, etniskās vai sociālās izcelsmes, mantiskā stāvokļa, veselības stāvokļa un dzimšanas apstākļiem vai jebkādiem citiem apstākļiem.

Latvija, pievienojoties ANO bērnu tiesību konvencijai 1992. gada 14. maijā, atzina ANO bērnu tiesību konvencijā noteiktās bērna tiesības un nepieciešamību tās aizsargāt, vienlaikus atzīstot, ka bērna tiesībām ir svarīga pozīcija sabiedrībā. Atbilstoši ANO bērnu tiesību konvencijas 44. panta 1. punktam dalībvalstis apņemas ar Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsēkretāra starpniecību iesniegt komitejai ziņojumus par pasākumiem, ko tās veikušas konvencijā atzīto tiesību īstenošanā, un par panākumiem šo tiesību ievērošanā divu gadu laikā pēc šīs konvencijas stāšanās spēkā attiecīgajā dalībvalstī un vēlāk ik pēc pieciem gadiem.

Pēdējo ziņojumu ANO Bērnu tiesību komitejai Latvija iesniegusi 2016. gadā, uz ko saņēmi ANO Bērnu tiesību komitejas noslēguma apsvērumi. Atzinīgi tiek novērtētas Latvijas veiktās darbības normatīvā regulējuma ieviešanā un grozīšanā bērnu tiesību aizsardzības jomā, pievienošanās starptautiskajam tiesiskajam regulējumam bērnu tiesību aizsardzības jomā, kā arī Latvijas īstenotie institucionālie un politikas pasākumi u. c.,¹ taču vienlaikus tiek norādīts uz trūkumiem, kas Latvijas valstij ir jānovērš, tostarp Latviju mudina izstrādāt visaptverošu politiku un pamatnostādnes, lai īstenotu visas ANO bērnu tiesību konvencijā noteiktās tiesības – nodrošināt bērnu aizsardzību no vardarbības, sekmēt ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu nonākšanu ģimeniskā vidē, nodrošināt bērnu ar invaliditāti tiesības, nodrošināt, ka bērniem lauku apvidos ir piekļuve apmierinošas kvalitātes veselības aprūpes un izglītības iestādēm u. c.

Šobrīd Latvija ir veikusi virkni darbību, lai uzlabotu bērnu tiesību aizsardzības sistēmu valstī, izstrādājot politikas plānošanas dokumentus nacionālajā līmenī, paredzot veicamās darbības dažādām ar bērnu tiesību aizsardzību saistītām institūcijām, veicot grozījumus normatīvajos aktos, tādejādi veicinot bērnu tiesību aizsardzības sistēmas uzlabošanu valstī.

Nacionālajā līmenī augstākajā vidējā termiņa attīstības plānošanas dokumentā Nacionālās attīstības plānā 2021.–2027. gadam (turpmāk – NAP2027) kā viena no prioritātēm norādīta “Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki” – cilvēka fiziskais un emocionālais veselības stāvoklis un sociālā atbalsta pasākumu kopums, kas atbilst katra cilvēka vajadzībām. Priekšnosacījums ilgākam, iekļaujošākam un aktīvākam mūžam, kas arī ietekmē dzimstību – cilvēku vēlmes un iespējas laist pasaulē atvases. Minētās prioritātes īstenošanai būtiski ir:

- dzimstība un atbalsts ģimenēm;
- veselīgs dzīvesveids;
- veselības aprūpe;

¹ Noslēguma apsvērumi par Latvijas trešo līdz piekto periodisko ziņojumu. 2016.

Pieejams: <https://www.lm.gov.lv/lv/zinojums-par-ano-1989gada-konvencijas-par-berna-tiesibam-izpildi>

- sociālā iekļaušana.

Savukārt Bērnu, jaunatnes un ģimenes attīstības pamatnostādnes 2022.– 2027. gadam (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2022. gada 21. decembra rīkojumu Nr. 967) ir nozīmīgs politikas plānošanas dokuments bērnu tiesību aizsardzības jomā nacionālajā līmenī. Pamatnostādnes nodrošina NAP2027 prioritātēs noteikto rīcības virzienu un uzdevumu īstenošanu bērnu, jaunatnes un ģimenes politikas jomā. Pamatnostādņu virsmērķis ir bērniem, jauniešiem un ģimenēm atbalstoša sabiedrība, kas veicina ģimeņu labklājību, moderni un pieejami agrīnā atbalsta un intervences pakalpojumi, kas sekmē bērnu un jauniešu veselīgu attīstību un vienlīdzīgas iespējas, mazina nabadzības un sociālās atstumtības riskus bērniem, jauniešiem un ģimenēm, nodrošinot valsts kopīgu izaugsmi.

Pamatnostādņu virsmērķim ir pakārtoti četri mērķi:

- sekmēt bērnu un jauniešu drošību, attīstību, psiholoģisko un emocionālo labklājību;
- vienlīdzīgas iespējas īpaši atbalstāmo bērnu un jauniešu grupām;
- jauniešu attīstība, dzīves kvalitātes uzlabošana un līdzdalības stiprināšana;
- tautas ataudze Latvijā.

Pamatojoties uz Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 11. punktu, kas noteic, ka pašvaldības autonomā funkcija ir īstenot bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību, un Bērnu tiesību aizsardzības likuma 66. panta pirmo daļu, kas noteic, ka pašvaldība analizē stāvokli bērna tiesību ievērošanas jomā, izstrādā un īsteno bērna tiesību aizsardzības programmu Ventspils novada pašvaldības (turpmāk – pašvaldība) administratīvajā teritorijā.

Bērnu tiesību aizsardzības programmas 2024.–2028.gadam (turpmāk – Bērnu tiesību aizsardzības programma) mērķis ir bērnu tiesību aizsardzības īstenošana pašvaldības administratīvajā teritorijā, nodrošinot bērnu drošību, attīstību, labklājību, tiesības uz ģimenisku vidi, atbalstu ģimenēm ar bērniem, bērnu, vecāku, speciālistu izglītošanu, stiprināt un pilnveidot pašvaldības un valsts un institūciju, nevalstisko organizāciju un citu ieinteresēto pušu savstarpējo sadarbību, kā arī aktivizēt sabiedrības līdzdalību bērnu dzīves kvalitātes uzlabošanai.

Ņemot vērā nacionālajā līmenī noteiktos mērķus un rīcības virzienus bērnu tiesību aizsardzības jomā un Programmas 2025.–2028. gadam mērķi, programmā izvirzīti četrus rīcības virzienus:

- 1) Bērnu drošības un labklājības uzlabošana;
- 2) Pašvaldības atbalsts ģimenēm ar bērniem;
- 3) Izglītības nodrošinājums pašvaldībā, brīvā laika pavadīšanas iespējas;
- 4) sabiedrības informēšana par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem un sadarbības uzlabošana.

Bērnu tiesību aizsardzības programmā analizēta esošā situācija, pašvaldībā pieejamie un nepieejamie pakalpojumi, kā arī izstrādāts rīcības plāns 2024.– 2028. gadam (pielikums Nr.2).

Esošās situācijas raksturojums

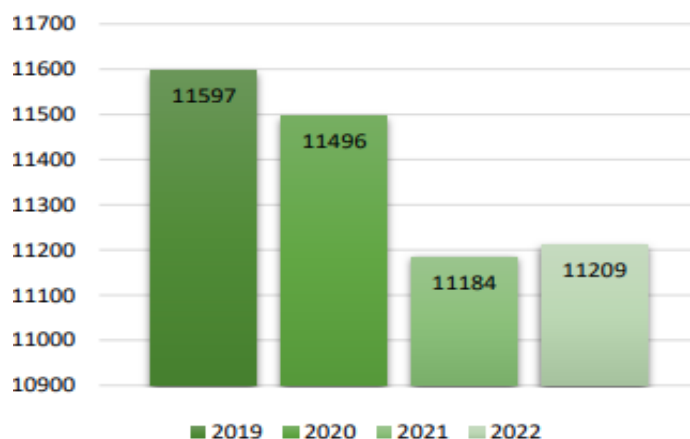
Ventspils novads atrodas Latvijas ziemeļrietumos, Kurzemes reģionā, Baltijas jūras piekrastē. Latvijas jūras robeža ir 490 km, no kuriem Ventspils novada krasta līnija gar Baltijas jūru stiepjas nepilnu 92 km garumā. Ventspils novads teritoriāli ir desmitais lielākais novads Latvijā – tā platība ir 2472 km².

Novadu veido 12 pagasti un 1 pilsēta: Ances pagasts, Jūrkalnes pagasts, Piltenes pagasts, Popes pagasts, Puzes pagasts, Tārgales pagasts, Ugāles pagasts, Usmas pagasts, Užavas pagasts, Vārves pagasts, Ziru pagasts, Zlēku pagasts un Piltenes pilsēta.

Demogrāfiskā situācija un bērnu skaits Ventspils novadā

Pašvaldībā turpina pieaugt iedzīvotāju skaits. 2022. gada 31. decembrī Ventspils novadā bija reģistrēti 11209 iedzīvotāji, savukārt 2021. gada 31. decembrī – 11184 iedzīvotāji, tādējādi saglabājot pozitīvu tendenci. Viens no pašvaldības galvenajiem uzdevumiem ir mazināt iedzīvotāju skaita samazināšanās tendenci un stabilizēt iedzīvotāju aizplūšanas tempu, radot priekšnoteikumus uzņēmējdarbības un dzīvojamā fonda attīstībai.

1.attēls Iedzīvotāju skaits

Ventspils novada iedzīvotāju sadalījums pēc dzimuma: 50,91% vīrieši un 49,09% sievietes. Iedzīvotāju galvenās vecumu grupas pēc 2022. gada 31. decembra datiem ir šādas: darbspējas vecuma cilvēki sastāda 61,45% (skaits palielinājies par 0,24% salīdzinājumā ar 2021. gadu), līdz darbspējas vecumam – 14,79% (par 7,56% mazāk nekā 2021. gadā), virs darbspējas vecuma – 23,76% iedzīvotāju, kas ir par 4,46% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Salīdzinot iedzīvotāju galvenās vecuma grupas Kurzemes reģionā ar tuvākajām pašvaldībām, Ventspils novada rādītāji ir kopumā atbilstoši reģionam.

Lai nodrošinātu iedzīvotāju skaita pieaugumu un palielinātu dzimstību, pašvaldībai jāīsteno pasākumi, radot iedzīvotājiem labvēlīgu dzīves vidi (pieejami mājokļi, sakārtota infrastruktūra, darba tirgus u. c.), kvalitatīvu un pieejamu izglītību, kvalitatīvus kultūras pasākumus un brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Bērnu tiesību aizsardzības īstenošana

Bērnu tiesību aizsardzības principus un subjektus, bērna pamattiesības un pienākumus nosaka Bērnu tiesību aizsardzības likums un Civillikums.

Pašvaldībai normatīvajos aktos noteikto kompetenci bērnu tiesību aizsardzībā un bērnu tiesību ievērošanu, atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei un sadarbojoties ar citiem bērnu tiesību aizsardzības subjektiem, īsteno pašvaldības iestādes – Ventspils novada bāriņtiesa (turpmāk – Bāriņtiesa), Ventspils novada Sociālais dienests (turpmāk – Sociālais dienests), Ventspils novada Izglītības pārvalde (turpmāk – Izglītības pārvalde), Ventspils novada pašvaldības policija (turpmāk – Pašvaldības policija) un Ventspils novada bērnu lietu sadarbības grupa (turpmāk – sadarbības grupa).

Sadarbības grupa analizē situāciju bērnu tiesību aizsardzības jomā un sniedz pašvaldībai priekšlikumus Bērnu tiesību aizsardzības programmas izstrādei, tostarp sniedz priekšlikumus par nepieciešamajiem pasākumiem institūciju sadarbības sistēmas pilnveidošanai un saskaņotai un koordinētai institūciju sadarbībai; sniedz Labklājības ministrijai priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidei un sadarbības uzlabošanai bērnu tiesību aizsardzības jomā; informē sabiedrību par aktuāliem bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem.

Bāriņtiesa nodrošina bērnu personisko un mantisko tiesību un interešu aizsardzību, tostarp aizgādības, ārpus ģimenes aprūpes, adopcijas, mantiskajos, ģimenes domstarpību un citos normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos; informē Sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana un kurām nepieciešama palīdzība; sadarbojas ar citām bērnu tiesību aizsardzības institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, Valsts policiju, Pašvaldības policiju un citām institūcijām, lai nodrošinātu bērnu tiesību un interešu aizstāvību.

Sociālais dienests palīdz personām, ģimenēm un personu grupām atrisināt vai mazināt sociālās problēmas, attīstot pašas personas resursus un iesaistot atbalsta sistēmas; sniedz materiālu atbalstu trūcīgām, maznodrošinātām un krīzes situācijās nonākušām ģimenēm (personām), lai apmierinātu to pamatvajadzības un veicinātu darba spējīgo personu līdzdarību savas situācijas uzlabošanā; veic sociālo darbu ar personām un ģimenēm, kā arī attīsta un sniedz iedzīvotājiem sociālos pakalpojumus.

Izglītības pārvalde sadarbībā ar valsts, pašvaldības un citām ieinteresētām institūcijām īsteno izglītības funkcijas Ventspils novada pašvaldībā, tai skaitā pārrauga un analizē izglītības procesu visās izglītības pakāpēs.

Pašvaldības policija savas kompetences ietvaros aizsargā bērnu, jauniešu pamattiesības; nodrošina nepilngadīgo personu likumpārkāpumu profilaksi; nodrošina sabiedrisko kārtību vispārizglītojošās iestādēs un to teritorijā; nodrošina sabiedrisko kārtību pašvaldībā notiekošajos, tai skaitā bērniem un jauniešiem paredzētajos pasākumos; sadarbojas ar Valsts policiju un citām tiesību aizsardzības institūcijām, lai pilnvērtīgi risinātu nepilngadīgo personu problēmu jautājumus.

Svarīga nozīme bērnu tiesību aizsardzībā un labāko interešu nodrošināšanā ir savlaicīgai un koordinētai atbalsta sniegšanai ģimenei, prevencijai darbā ar bērniem un jauniešiem ar sociāli riskantu uzvedību un vecāku līdzdalības veicināšanai.

Pašvaldības un valsts iestāžu īstenotie pasākumi un iniciatīvas, ko papildina nevalstiskās organizācijas un sociālo pakalpojumu sniedzēji, uzsver savlaicīga atbalsta ģimenēm, riska grupu profilakses

stratēģiju un aktīvas vecāku līdzdalības nozīmi bērnu tiesību aizsardzībā. Tomēr, lai stiprinātu šos pasākumus, ir būtiski pastāvīgi uzlabot starpinstitucionālo sadarbību, kas stiprinās esošos mehānismus un radīs stabilāku sistēmu bērnu tiesību aizsardzībai pašvaldībā.

Izglītības nodrošinājums pašvaldībā, brīvā laika pavadīšanas iespējas

Ventspils novada pašvaldības iestāde “Ventspils novada izglītības pārvalde” (turpmāk – Izglītības pārvalde) īsteno valsts un pašvaldības izglītības politiku Ventspils novada domes deleģētās kompetences ietvaros.

Vispārējā izglītība

Pašvaldības kompetenci izglītības jomā īsteno Ventspils novada pašvaldības iestāde “Ventspils novada Izglītības pārvalde”. Izglītības iestāžu tīklu Ventspils novadā veido 4 pirmsskolas izglītības iestādes un pirmsskolas grupas, kas darbojas pie 5 vispārējās izglītības skolām, 7 vispārējās izglītības iestādes: 6 pamatskolas, 1 vidusskola. Profesionālās ievirzes izglītību piedāvā Bērnu un jaunatnes sporta skola, Ugāles Mūzikas un mākslas skola, un Piltenes mūzikas skola.

Ventspils novada izglītības iestādēs 2023.gadā mācās 838 skolēni: pamatizglītības programmas apgūst 815 skolēni, vispārējās vidējās izglītības programmas - 23 skolēni. Salīdzinot ar iepriekšējo mācību gadu, izglītojamo skaits kopumā nav mainījies, bet palielinājies izglītojamo skaits pamatizglītības izglītības programmās, samazinājies vidējās izglītības programmā.

Nozīmīgs pilnveidotā mācību satura un pieejas īstenošanas princips ir iekļaujošā izglītība. Pašvaldība nodrošina iespējas bērniem iegūt pamatizglītību arī šādās programmās: speciālās pamatizglītības programma izglītojamiem ar mācīšanās traucējumiem, speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās veselības traucējumiem, speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem un speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem. To iespējams īstenot, atzīstot un novērtējot skolēnu dažādās mācīšanās vajadzības un nodrošinot to apmierināšanu, izmantojot daudzveidīgas metodes un pieejas, atvērtu komunikāciju, kā arī veidojot skolā drošu un atbalstošu vidi un nepieļaujot diskrimināciju. Pamatā novadā ir speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem, to turpina piedāvāt visās vispārīgizglītojošās skolās, un pēc pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinuma to apgūst 88 skolēni.

Pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes īsteno: vispārējo pirmsskolas programmu un speciālās pirmsskolas izglītības programmas ar mācīšanās traucējumiem. Bērniem ir pieejami logopēda pakalpojumi, kā arī dažāda veida interešu izglītība- dejas, vizuālā māksla, baseina nodarbības (projekta “Sveiks un vesels” ietvaros).

2023.gadā pirmsskolas izglītības programmu apguva 414 bērni vecumā no 1,5 līdz 6 gadiem, tai skaitā 183 piecgadīgie un sešgadīgie bērni. Nodarbības tiek nodrošinātas 27 grupām ar vidēji 16 bērniem grupā. 1 bērns, kurš sasniedzis obligāto sagatavošanas vecumu, izvēlējies mācības apgūt ģimenē.

2023.gadā visi novada bērni nodrošināti ar vietām pirmsskolas izglītības iestādēs. Pirmsskolā bez maksas tiek nodrošinātas 3 ēdienreizes.

Visās novada izglītības iestādēs darbojas pagarinātās dienas grupas, kas nodrošina 1.- 4. klašu skolēniem atbalsta pasākumus mācībās.

Saskaņā ar Valsts izglītības informācijas sistēmā pieejamo informāciju pašvaldība ir 16 obligātās izglītības vecuma bērni, kuri ir nomainījuši dzīves vietu- izbraukuši uz ārzemēm, 22 izglītojamiem ir neattaisnoti mācību stundu kavējumi.

Atbalsta personāla nodrošinājums izglītības iestādē, vides pieejamība

Visās pašvaldības iestādēs tiek nodrošināts atbalsta personāls. Atbalsta personāla komanda katrā izglītības iestādē ir atšķirīga slodzē, taču katrā izglītības iestādē ir pieejams psihologs, sociālais pedagogs, karjeras konsultants, logopēds, skolotāja palīgs, speciālais pedagogs, medicīnas māsa.

Novada skolās strādā 157 pedagogi ar atbilstošu izglītību un profesionālo kvalifikāciju. Papildus pedagogiem ir izveidotas 11 jomu koordinātoru pozīcijas, lai atbalstītu mācību procesu. Tiek nodrošināts arī iekļaujošās izglītības koordinātors, plašākas skolēna izglītības pieredzes koordinātors un pirmsskolas iestāžu darba koordinātors. Izglītības pārvalde nodrošina novada izglītības iestāžu darbinieku apmācības bērnu tiesību aizsardzībā.

Lai izvērtētu izglītības kvalitātes rādītājus novada izglītības iestādēs tika veikta izglītojamo, skolotāju, vecāku aptauja par sekojošiem rādītājiem - iemesli zemiem mācību sasniegumiem, mācību stundu efektivitāte, skolēnu mācību sasniegumu vērtēšanas kārtība, labizjūta izglītības vidē.

Vides pieejamība bērniem ar kustību traucējumiem pilnībā ir nodrošināta Ugāles vidusskolā, Tārgales, Zūru pamatskolā. Izglītības ieguves nodrošināšanai pašvaldība sniedz transporta nodrošināšanu izglītojamo nokļūšanai uz izglītības iestādi.

Interesešu izglītība, profesionālās ievirzes izglītība un brīvā laika pavadīšanas iespējas

Interesešu izglītības mērķis ir attīstīt bērnu un jauniešu spējas un talantus, nodrošināt iespējas radošai pašizpaušmei un savas individualitātes izkopšanai, nodrošināt saturīgu un lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, veicināt preventīvo darbu negatīvo tendenču novēršanai jaunatnes vidū, nodrošināt ievirzi karjeras izvēlē, iegūt praktiskam darbam un dzīvei derīgas pamatprasmes. Interesešu izglītībā katrs izglītojamais pilnveido savas intereses, tā ir brīvprātīga un katrā novada izglītības iestādē pieejama bezmaksas, tās uzsākšanai nav nepieciešama noteiktai izglītības pakāpei atbilstoša izglītība.

Ventspils novada skolās tiek piedāvātas 70 interesešu izglītības apakšprogrammas, kuras vada 51 pedagogs un kurās piedalās 689 bērni. Interesešu izglītība ietver kultūrizglītību, vizuālo un lietišķo mākslu, sportu un citas jomas. Tiek uzsvērta STEM jomu interesešu izglītība un aktivitātes.

Profesionālās ievirzes izglītība ir sistematizētu zināšanu un prasmju apguve, kā arī vērtību orientācijas veidošana mākslā, mūzikā, sportā. Pašvaldībā ir 3 profesionālās ievirzes skolas: Ugāles Mūzikas un mākslas skola, Piltenes mūzikas skola, Bērnu un jaunatnes sporta skola. Profesionālās ievirzes programmu 2023. gadā apgūst 352 audzēkņi, no kuriem mākslas un mūzikas jomā 93, sportā- 259.

Lai atbalstītu un veicinātu brīvā laika jēgpilnu pavadīšanu un jauniešu iniciatīvas, radītu labvēlīgus apstākļus radošajai attīstībai, nodrošinot iespēju iegūt dzīvē nepieciešamās zināšanas un kompetences,

novadā tiek organizēti un atbalstīti bezmaksas pasākumi jauniešu mērķauditorijai ārpus izglītības iestādēm. Novadā pieejami 2 jauniešu centri un katrā pagastā nodrošināta brīvi pieejama sporta infrastruktūra, darbojas jauniešu organizācija, kas nodrošina dažāda satura aktivitātes jauniešiem.

Nometnes, projekti

Pašvaldība organizē un atbalsta radošās dienas nometnes, kas nodrošina bērniem un jauniešiem iespēju pavadīt vasaras brīvdienas, iesaistoties izglītojošās un izklaidējošās aktivitātēs, kā arī popularizē veselīgu dzīvesveidu. Šo nometņu īstenošanai finansējumu nodrošina pašvaldība, izglītojamiem tās pieejamas bez maksas. Šīs nometnes tiek veidotas, ņemot vērā bērnu intereses un izglītības vajadzības. Profilaktiskie un preventīvie pasākumi izglītības iestādēs- projekti, programmas

Sadarbībā ar izglītības iestādēm Ventspils novada Izglītības pārvalde īstenoja divus ES fondu projektus: "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai" un "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai".

Projekts "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai" vērsa lielāku uzmanību STEM, vides un multidisciplinārās jomas pasākumiem, atbalstot skolēnus ar augstiem mācību sasniegumiem, kā arī skolēnus, kuriem nepieciešama palīdzība mācību vielas apguvē. Lai projekta aktivitātes īstenotu, skolās darbojās pedagogu palīgi, skolotāji asistenti.

Projekts "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" jeb PuMPuRS. Projekta mērķis ir veidot ilgtspējīgu sadarbības sistēmu starp pašvaldību, skolu pedagogiem un vecākiem, lai laikus identificētu bērnus un jauniešus ar mācību pārtraukšanas risku un sniegtu viņiem personalizētu atbalstu. Projektā iesaistījās 59 izglītojamie un 26 pedagogi.

Ventspils novada pašvaldības Izglītības pārvalde izstrādājusi tematiska rīcības programmu "Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2023.-2028. gadam" (PMP prevencijas programma, kas apstiprināta novada pašvaldībā)². Šī programma ir daļa no plašākas izglītības nozares attīstības stratēģijas. Tās mērķis ir pilnveidot pašvaldības PMP prevencijas sistēmu, nodrošinot efektīvus, savlaicīgus un koordinētus prevencijas un intervences pasākumus, lai katrs Ventspils novada bērns un jauniešis iegūtu kvalitatīvu izglītību.

Analizējot 2024. gada centralizēto eksāmenu rezultātus pamatizglītībā, visi 83 izglītojamie ir sasnieguši valstī noteikto centralizēto eksāmenu sliekšni un ieguvuši pamatizglītību. Apkopojot 2022./2023.m.g. informāciju par tālākizglītības izvēli pēc pamatizglītības iegūšanas- 59% turpina izglītību tehnikumos, 29% vidusskolās, 9% koledžās, 3% izglītību neturpina sociālekonomisko apstākļu dēļ, kā arī mainījuši dzīves vietu ārpus valsts teritorijas.

Izglītības pārvalde sadarbībā ar novada izglītības iestādēm piedalīsies Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 4.2.3. specifiskā atbalsta mērķa "Sasmērēt to, lai – jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām – būtu vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un mācībām un iespēja to iegūt, sākot ar pirmsskolas izglītību un aprūpi un vispārējās izglītības un profesionālās izglītības un mācību gaitā līdz pat augstākajai izglītībai un pieaugušo izglītībai un

² chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ventspilsnovads.lv/wp-content/uploads/2023/03/Ventspils_novads_EDU_Strategija_v_20.02.2023.pdf

mācībām, tostarp veicināt mācību mobilitāti visiem un atvieglot piekļūstamības iespējas personām ar invaliditāti" 4.2.3.1. pasākuma "Integrēta "skola-kopiena" sadarbības programma atstumtības riska mazināšanai izglītības iestādēs" īstenošanā.

Ventspils novada izglītības iestādes izmanto Latvijas Nacionālais kultūras centra Valsts Kultūrkapitāla piedāvāto mērķprogrammu „Latvijas skolas soma”. Tās mērķis ir dot iespēju skolēniem iepazīt Latvijas mākslas un kultūras norises, saistot tās ar mācību un audzināšanas darbu, tā mazinot sociālo nevienlīdzību un stiprinot jaunās paaudzes pilsoniskuma un valstiskās piederības apziņu.

Pašvaldības vispārējās izglītības iestādes, veicinot izglītojamo līdzdalību, iesaistās arī dažādu programmu īstenošanā: Eko skolu programmā, Jaunsargu apmācībā, KIVA programmā, kuras mērķis ir novērst bulingu un efektīvi risināt bulinga gadījumus, ERASMUS apmaiņas programmās, kā arī katrā izglītības iestādē darbojas skolēnu pašpārvalde, kuras mērķis ir pārstāvēt un aizstāvēt skolēnu intereses, sekmēt skolas sabiedriskās dzīves veidošanos.

Veselības aprūpe

Pašvaldība darbojas Nacionālajā veselīgo pašvaldību tīklā un īsteno aktivitātes veselības veicināšanai, piedāvājot bērniem izglītojošas, interaktīvas nodarbības par veselīgu uzturu, fizisko, reproduktīvo, psihoemocionālo veselību un atkarību profilaksi. Visās izglītības iestādēs tiek ievērotas higiēnas prasības un noteikumi veselīga ēdiena sagatavošanai bērniem. Izglītības iestādes, veicinot veselīgu uzturu, piedalās apvienotās skolu programmā, kuras mērķis ir bērnu vidū veicināt veselīgu ēšanas un uztura paradumu veidošanos, kas būtu noturīgi visu turpmāko dzīvi, ka arī palielināt programmas efektivitāti, nodrošināt mērķtiecīgāku atbalstu un palielināt veselīga uztura patēriņa veicināšanu starp skolēniem. Apvienotā skolu programma “Piens un augļi skolai” darbojas ar vienotu pieeju produktu izdalei bērniem un jauniešiem –augļus, dārzeņus, gan piena produktus saņem pirmsskolnieki un 1.-9.klašu skolēni.

Ventspils novadā izstrādāti noteikumi par atbalsta sniegšanu ārstniecības speciālistiem, kuri apgūst ģimenes ārsta pamatspecialitāti, atbalsts tiek sniegts stipendijas veidā ar mērķi piesaistīt kvalificētu ārstniecisko personālu novadā.

Veselības aprūpi Ventspils novada administratīvajā teritorijā nodrošina ģimenes ārstu prakses, iedzīvotājiem ir iespēja iegūt medicīniskos pakalpojumus Ventspils valstspilsētā, kur ir iespēja rast piemērotākā speciālista piesaisti - SIA “Ziemeļkurzemes reģionālās slimnīca”, Pašvaldības SIA “Ventspils poliklīnika”, SIA “Dziedinātava”, zobārstniecības klīnika “Smaids-A” u.c. nepieciešamības gadījumā- neatliekamā medicīniskā palīdzība.

Kā iespēju novada iedzīvotāji veselības uzturēšanai rod risinājumu arī Kuldīgas novada medicīnas pakalpojumu klāstā, kas ir tuvākā iespēja dažiem Ventspils novada pagastu iedzīvotājiem.

Sociālais dienests sadarbojas ar Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas ārstiem “Mobilais veselības aprūpes centrs” (MVAC), kas dodas izbraukumos pa visu Latviju pie ģimenēm ar bērniem un nodrošina pieejamākus medicīniskos pakalpojumus bērniem tuvāk viņu mājām, kur medicīnas speciālistu trūkuma, ģimeņu sociālā statusa vai citu iemeslu dēļ bērniem ir apgrūtināta iespēja savlaicīgi saņemt kvalitatīvu medicīnisko palīdzību. Pēc Sociālā dienesta aplēsēm 2022.gadā šī iespēja tika nodrošināta 89 bērniem, savukārt 2023.gadā 92 bērniem. Speciālistu klāsts katrā izbraukuma reizē tiek dažādots. Medicīniskās konsultācijas tiek nodrošinātas transporta līdzeklī, kas ir 12 metrus garš un

speciāli piemērots diagnostisko un profilaktisko medicīnas pakalpojumu sniegšanai. Tajā ir uzgaidāmā telpa un divi ārstu kabineti, viens no kuriem īpaši piemērots oftalmologa konsultācijām ar visām tam nepieciešamajām diagnostikas iekārtām.

Sadarbībā ar VSIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” (turpmāk – Bērnu slimnīca), starp pašvaldību un Bērnu slimnīca noslēgts sadarbības līgums par informācijas apmaiņu projekta “Atbalsts bērniem ar smagu diagnozi vai funkcionāliem traucējumiem, iespējamu vai esošu invaliditāti un viņu ģimenes locekļiem” un tā īstenošana. Projekta īstenošanas termiņš 01.12.2021.–31.07.2027.

Sociālā aizsardzība

Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 26. panta pirmajai daļai ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide, un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē. Valsts un pašvaldība atbalsta ģimeni un sniedz tai palīdzību.

Pašvaldību likuma 4. panta pirmās daļas 11. punktā noteikts, ka viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir īstenot bērnu un aizgādībā esošo personu tiesību un interešu aizsardzību. Savukārt, Bāriņtiesu likuma 4. panta otrajā daļā norādīts, ka bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 11. panta 2. punktam pašvaldības viens no uzdevumiem ir sniegt sociālos pakalpojumus vai organizēt to sniegšanu ģimenēm ar bērniem, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, audžuģimenēm [...]. Līdz ar to, būtiski izvērtēt pašvaldībā esošo situāciju pilnvērtīgas dzīves apstākļu nodrošināšanā, labvēlīgas sociālās vides nodrošināšanā un bērnu un bez vecāku gādības palikušo bērnu tiesības augt ģimeniskā vidē.

Pēc Ventspils novada sociālā dienesta (turpmāk – sociālais dienests) sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu administrēšanas lietojumprogrammas (turpmāk – SOPA) 2023.gada datiem secināms, ka pašvaldībā sociālo palīdzību un/vai pakalpojumu kopā saņem 514 mājāsaimniecības no tām 116 bērni.

Sociālais dienests sniedz sekojošus pakalpojumus:

1) **Asistenta pakalpojums** – tiek piešķirts personai no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pamatojoties uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību³.

2) **Pavadoņa pakalpojums** - tiek piešķirts personām no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, kurām ir būtiski pārvietošanās traucējumi un kuras nesaņem asistenta pakalpojumu pašvaldībā⁴.

Asistenta pakalpojums un pavadoņa pakalpojums ir valsts budžeta apmaksāts, to nodrošina personas deklarētās dzīvesvietas pašvaldības sociālais dienests.

³ Noteikumi par asistenta, pavadoņa un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti. Ministru kabineta 18.05.2021. noteikumi Nr.316. Latvijas Vēstnesis Nr.96, 20.05.2021. un Invaliditātes likums. LR likums. Latvijas Vēstnesis Nr.91, 09.06.2010

⁴ Noteikumi par asistenta, pavadoņa un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti. Ministru kabineta 18.05.2021. noteikumi Nr.316. Latvijas Vēstnesis Nr.96, 20.05.2021. un Invaliditātes likums. LR likums. Latvijas Vēstnesis Nr.91, 09.06.2010.

3) **sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērnam, kurš cietis no prettiesiskām darbībām** – tiek piešķirts bērnam, kurš ir noziedzīga nodarījuma, ekspluatācijas, seksuālas izmantošanas, vardarbības, nolaidības vai jebkādas citas nelikumīgas, cietsirdīgas vai cieņu aizskarošas darbības upuris⁵. Minētais pakalpojums ir valsts budžeta apmaksāts, to koordinē pašvaldības sociālais dienests. 2021.gadā minētais pakalpojums 14 bērniem nodrošināts dzīvesvietā, 2022. gadā 24 bērniem nodrošināts dzīvesvietā, 8 bērniem institūcijā (krīzes centrā). 2023. gadā pakalpojums dzīvesvietā nodrošināts 8 bērniem.

4) **aprūpes mājās pakalpojums nepilngadīgām personām ar invaliditāti – tiek nodrošināts bērnam ar invaliditāti līdz 24 gadu vecumam**, kuram ir izteikti un smagi funkcionēšanas ierobežojumi, ja bērna likumiskais pārstāvis vai audžuģimene nodarbinātības vai citu objektīvu iemeslu dēļ nevar nodrošināt bērna aprūpi un uzraudzību nepieciešamajā apjomā, kuram, pamatojoties uz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas atzinumu, noteikta īpašas kopšanas nepieciešamība. Minētais pakalpojums ietver aprūpi, uzraudzību, pašaprūpes spēju attīstību un saturīgu brīvā laika pavadīšanu personas dzīvesvietā⁶. Minētais pakalpojums ir pašvaldības budžeta un valsts budžeta līdzfinansējuma apmaksāts pakalpojums;

5) **ģimenes asistenta pakalpojums** - sociālais pakalpojums personai vai ģimenei, kuru spējas sociāli funkcionēt un iekļauties sabiedrībā dažādu sociālu, garīgu, fizisku traucējumu dēļ ir apgrūtinātas. Pakalpojums tiek nodrošināts ģimenei, kuru spējas sociāli funkcionēt un iekļauties sabiedrībā dažādu sociālu, garīgu, darbnespējas, invaliditātes, pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas, atkarības, vardarbības vai ilgstošas nabadzības un citu faktoru izraisīto negatīvo sociālo seku dēļ ir apgrūtinātas, un kam/kuram saskaņā ar sociālā darba speciālista sniegto atzinumu nepieciešams ģimenes asistenta pakalpojums. Minētais pakalpojums tiek nodrošināts par Pašvaldības līdzekļiem. Minētais pakalpojums 2022.gadā nodrošināts 4 ģimenēm, 2023.gadā nodrošināts 8 ģimenēm.

6) **sociālās rehabilitācijas pakalpojums atkarīgām un līdzatkarīgām personām** – tiek nodrošināts bērniem, kuriem ir izveidojusies atkarība no narkotiskajām, toksiskajām vai citām apreibinošām vielām vai no atkarību izraisošiem procesiem, kā arī bērniem, kuriem ir radušies psihiski vai uzvedības traucējumi alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu lietošanas dēļ⁷. Minētais pakalpojums ir valsts budžeta apmaksāts;

7) **psihologa pakalpojums** - nodrošina personas vai ģimenes sociālo funkcionēšanu, sociālā un psiholoģiskā statusa atjaunošanu sabiedrībā. Psihologa pakalpojumu piešķir, pamatojoties uz Dienesta sociālā darbinieka nosūtījumu. Tiesības saņemt psihologa pakalpojumu ir:

ģimenēm un personām krīzes situācijā;

ģimenēm, kurās bērniem izstrādāta uzvedības sociālās korekcijas programma;

⁵ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 51.panta otrā daļa. LR likums. Latvijas Vēstnesis Nr.199/200, 08.07.1998., <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>

⁶ Invaliditātes likuma 1.panta 12.punkts un 12.panta (2⁴) daļa. LR likums. Latvijas Vēstnesis Nr.91, 09.06.2010., <https://likumi.lv/ta/id/211494>

⁷ Ministru kabineta 2003. gada 16. decembra noteikumi Nr. 726 "Kārtība, kādā veicama obligātā ārstēšana bērniem, kuriem radušies psihiski vai uzvedības traucējumi alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotropo vai citu apreibinošu vielu lietošanas dēļ, un kārtība, kādā sociālās korekcijas izglītības iestādēs bērniem nodrošināma obligātā ārstēšana no alkohola, narkotisko un psihotropo vielu atkarības". <https://likumi.lv/ta/id/82455>

ģimenēm, kurās ir bērni ar uzvedības grūtībām;
ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionāliem traucējumiem;
ģimenēm, kurām iekārtota sociālā darba lieta;
pieaugušām personām, kurām noteiktas multiplas problēmas. Dienests bez maksas nodrošina 10 konsultācijas, vienas konsultācijas ilgums – 45 min.

Psihologa pakalpojumu ģimenēs ar bērniem, 2022.gadā tika nodrošināts 24 ģimenēm ar bērniem, savukārt 2023.gadā, 8 ģimenēm ar bērniem. Psihologa pakalpojums tiek nodrošināts sociālajam dienestam slēdzot līgumu par psihologa pakalpojuma nodrošināšanu (ārpakalpojums). Šobrīd psihologa pakalpojums tiek sniegts atbilstoši psihologa pakalpojuma saņēmēju rindai, kas nozīmē, ka tūlītēja (krīzes situācijā) psihologa pakalpojuma sniegšana ir apgrūtināta.

Speciālista pakalpojums tiek sniegts, lai saskaņā ar sociālās rehabilitācijas plānu vai uzvedības korekcijas programmu, nodrošinātu speciālista (psihologs, fizioterapeits, logopēds, jurists u.c. speciālists) konsultācijas, kas veicina personas sociālo funkcionēšanu.

Pakalpojums ietver viena speciālista pakalpojumus līdz 10 konsultācijām 12 mēnešu laikā.

Pakalpojumu piešķir, pamatojoties uz personas iesniegumu, sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu izvērtējumu un sociālās rehabilitācijas plānā vai uzvedības sociālās korekcijas programmā, kas izstrādāti pēdējo 12 mēnešu laikā, ietverto uzdevumu un sagaidāmo rezultātu īstenošanai.

8) atbalsta un pašpalīdzības grupu pakalpojums - pakalpojuma mērķis ir palīdzēt atjaunot vai uzlabot ģimenes (personas) sociālās funkcionēšanas spējas, kā arī novērst disfunkciju ģimenē (personai), veicinot ģimenes locekļu (personas) izglītošanos, jaunu prasmju un iemaņu apgūšanu, kā arī palīdzēt radīt priekšnoteikumus labvēlīgai sociālajai videi bērnu audzināšanai ģimenē. Saņemot atbalsta un pašpalīdzības grupas pakalpojumu ir ikvienai motivētai personai, kura izteikusi vēlēšanos tajā darboties un Dienests ir veicis personas individuālo vajadzību un resursu izvērtējumu⁸.

Minēto pakalpojumu ir tiesības saņemt ikvienai personai. Pakalpojums ir pašvaldības budžeta apmaksāts;

9) sociālās rehabilitācijas pakalpojums vardarbību veikušām un vardarbībā cietušām personām - pakalpojumu piešķir pilngadību sasniegušām vardarbību veikušām un vardarbībā cietušām personām⁹. Minētais pakalpojums ir valsts budžeta apmaksāts.

10) higiēnas pakalpojums – nodrošina personai personīgo higiēnu (mazgāšanos, veļas mazgāšanu). Tiesības saņemt minēto pakalpojumu ir ikvienai personai sociālā dienesta telpās, kā arī attālinātajās higiēnas pakalpojumu pieņemšanas vietās pagastos¹⁰. Higiēnas pakalpojums

⁸ Par sociālajiem pakalpojumiem Ventspils novadā. Ventspils novada pašvaldības 25.07.2024. saistošie noteikumi Nr.20.

⁹ Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtība no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām. Ministru kabineta 23.12.2014. noteikumi Nr.790. Latvijas Vēstnesis Nr.257, 30.12.2014.

¹⁰ Ventspils novada domes 2024. gada 28. marta saistošie noteikumi Nr. 6 "Par pašvaldības iestādes "Ventspils novada Sociālais dienests" maksas pakalpojumiem". <https://likumi.lv/ta/id/351084https://ventsplsnovads.lv/wp-content/uploads/2024/04/Nr.6-SAISTOSIE-NOTEIKUMI-par-Sociala-dienesta-maksas-pakalpojumiem.pdf>

ir maksas pakalpojums atbilstoši sociālā dienesta maksas pakalpojumu cenrādim. Piemēram, dušas pakalpojums reize izmaksā 2,50EUR.

Sociālais dienests nodrošina ne tikai sociālos pakalpojumus, bet sniedz arī sociālo palīdzību, kas ietver arī sociālo pabalstu piešķiršanu, tostarp ģimenēm ar bērniem. Ventpils novada domes 2023.gada 27.jūlija saistošajos noteikumos Nr.2 "Par maznodrošinātās mājsaimeniecības ienākumu sliekšni Ventpils novadā"¹¹ ir noteikta kārtība, kādā tiek piešķirts maznodrošinātās mājsaimeniecības statuss. Atbilstoši minētajiem noteikumiem mājsaimeniecību atzīst par maznodrošinātu, ja tās ienākumu sliekšnis pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimeniecībā nepārsniedz 411 euro un pārējām personām mājsaimeniecībā 288 euro. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 33.panta otro daļu trūcīgas mājsaimeniecības ienākumu sliekšnis ir 343 euro pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimeniecībā un 240 euro pārējām personām mājsaimeniecībā¹².

Sociālās palīdzības mērķis ir sniegt materiālu atbalstu zemu ienākumu mājsaimeniecībām, piešķirot pamata sociālās palīdzības pabalstus, lai nodrošinātu ienākumus garantētā minimālā ienākumu sliekšņa līmenī. Gadījumos, kad mājsaimeniecībai ir zemi ienākumi vai nav ienākumu, Sociālais dienests piešķir;

garantētā minimālā ienākuma pabalstu - atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 33.panta pirmajai daļai garantētais minimālais ienākumu sliekšnis ir 137 euro personai;

mājokļa pabalstu — materiāls atbalsts ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu segšanai.

Papildu sociālās palīdzības pabalsti ir:

1) **pabalsts krīzes situācijā** - piešķir mājsaimeniecībai ārēju notikumu radītu seku likvidēšanai vai mazināšanai, kurai vairs nav iespēju izmantot ierastos problēmu risināšanas veidus, un mājsaimeniecība pati saviem spēkiem nespēj pārvarēt šo notikumu radītās sekas un tai ir nepieciešama psihosociālā vai materiāla palīdzība;

2) **pabalsts ēdināšanas izdevumu segšanai izglītības iestādē trūcīgām, maznodrošinātām ģimenēm un daudzbērnu ģimenēm** - tiesības saņemt pabalstu ēdināšanas izdevumu apmaksai ir Ventpils novada administratīvā teritorijā deklarēto ģimeņu bērniem, kuriem ir noteikts trūcīgās vai maznodrošinātās mājsaimeniecības statuss, kā arī daudzbērnu ģimeņu bērniem, un kuri mācās Ventpils novada vispārējās izglītības iestādēs.

3) **vienreizējs pabalsts mācību piederumu iegādei trūcīgām, maznodrošinātām ģimenēm un daudzbērnu ģimenēm** - tiesības saņemt pabalstu ir trūcīgām, maznodrošinātām ģimenēm, kā arī daudzbērnu ģimenēm, kuri ir deklarēti Ventpils novada administratīvajā teritorijā. Pabalsts ir vienreizējs un tā apmērs ir 30.00 eiro par katru izglītojamo. Pabalstu piešķir izglītojamiem, kuri apgūst obligāto pirmsskolas izglītību no 5 gadu vecuma un pamata vai vidējo izglītību, līdz 18 gadu vecumam.

¹¹ Ventpils novada domes 2023.gada 27.jūlija saistošajos noteikumos Nr.2 "Par maznodrošinātās mājsaimeniecības ienākumu sliekšni Ventpils novadā". <https://ventpilsnovads.lv/wp-content/uploads/2023/08/SAISTOSIE-NOTEIKUMI-Nr.2-par-maznodrosinatas-majsaimniecibas-ienakuma-slieksni.pdf>

¹² Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. LR likums. Latvijas Vēstnesis Nr.168, 19.11.2002.

2.attēls Mācību piederumu trūcīgu/maznodrošinātu ģimeņu saņēmēmušie bērni

4) **pabalsts medicīnisko izdevumu apmaksai** - piešķir mājāsaimniecībai, kurai noteikts trūcīgās vai maznodrošinātās mājāsaimniecības statuss, un kura savu dzīvesvietu deklarējusi Ventspils novada administratīvajā teritorijā. Pabalsts ir vienreizējs un tā apmērs ir 50.00 eiro un tiek paredzēts pakalpojumu nodrošināšanai:

pacientu iemaksu segšanai, veselības aprūpes pakalpojuma apmaksai un medikamentu iegādei;
Redzes, dzirdes koriģējošo preču un citu medicīnisku preču iegādei;
Psiholoģiskās izpētes un atzinuma maksājuma segšanai.

Audžuģimenēs, kur ir ievietoti bērni un ģimenēs, kur ir aizbildnībā esoši bērni, arī šīm ģimenēm, ja viņas atbilst daudzbērnu ģimenes statusam, tad tiek piešķirti pašvaldības pabalsti kā daudzbērnu ģimenēm.

Atsevišķi izdalot bāreņus un bez vecāku gādības palikušus bērnus pēc pilngadības sasniegšanas, tad Pašvaldība nodrošina šādu pabalstu izmaksāšanu:

- vienreizējs pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai;
- vienreizējs pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei;
- pabalsts ikmēneša izdevumu segšanai bērnam, kurš turpina mācības vai studē izglītības iestādē;
- mājokļa pabalsts bez vecāku gādības palikušam¹³.

No pašvaldības budžeta tiek atbalsts sniegts audžuģimenēm, pamatojoties uz pašvaldības iestādes "Ventspils novada bāriņtiesa" lēmumu, kuras ar Sociālo dienestu ir noslēgusi līgumu.

Pabalsts mīkstā inventāra iegādei:

¹³ Ventspils novada domes 2023. gada 26. oktobra saistošie noteikumi Nr. 7 "Par pabalstiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas Ventspils novadā". <https://likumi.lv/ta/id/347951>

2021.gads 7 ģimenes - par 9 bērniem

2022.gads 6 ģimenes – par 8 bērniem

2023.gads 6 ģimenes – par 7 bērniem

Pabalsts ikmēneša audžuģimenēm:

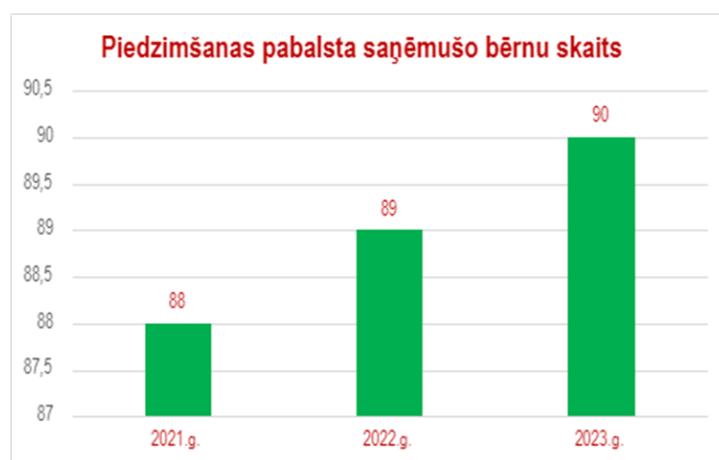
2021. gads 7 ģimenes – par 8 bērniem

2022.gads 7 ģimenes – par 9 bērniem

2023.gads 9 ģimenes – par 11 bērniem

Ventspils novada pašvaldība, atbalstot ģimenes saistībā ar bērna piedzimšanu, piešķir vienreizēju pabalstu, lai sniegtu materiālu atbalstu jaundzimušā vajadzību nodrošināšanai.

3.attēls Piedzimšanas pabalsta saņēmušo bērnu skaits

Pabalstu bērnu piedzimšanas gadījumā piešķir vienam no vecākiem, kurš savu dzīvesvietu deklarējis Ventspils novada administratīvajā teritorijā vismaz pēdējos 12 mēnešus un bērns ir deklarēts Ventspils novada administratīvajā teritorijā. Ja abi vecāki savu dzīvesvietu deklarējuši Ventspils novada administratīvajā vismaz pēdējos 12 mēnešus tad pabalstu izmaksā šādā apmērā:

Pirmā vai otrā bērna piedzimšanas gadījumā -300 eiro;

Trešā bērna piedzimšanas gadījumā – 350 eiro;

Ceturta bērna piedzimšanas gadījumā – 400 eiro;

Piektā un vairāk bērnu piedzimšanas gadījumā – 500 eiro¹⁴.

Ja viens no vecākiem savu dzīvesvietu deklarējis Ventspils novada administratīvajā vismaz pēdējos 12 mēnešus tad pabalstu izmaksā šādā apmērā:

Pirmā vai otrā bērna piedzimšanas gadījumā -200 eiro;

Trešā bērna piedzimšanas gadījumā – 300 eiro;

Ceturta bērna piedzimšanas gadījumā – 400 eiro;

¹⁴ Ventspils novada domes 2024. gada 25. janvāra saistošie noteikumi Nr. 2 "Par pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem Ventspils novadā". <https://likumi.lv/ta/id/349824>

Piektā un vairāk bērnu piedzimšanas gadījumā – 500 eiro.

Bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe

Ventspils novada administratīvajā teritorijā bērnu tiesību ievērošanu savas kompetences robežās nodrošina arī Ventspils novada Bāriņtiesa.

Ventspils novada bāriņtiesa (turpmāk – Bāriņtiesa) ir Ventspils novada pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kura prioritāri nodrošina bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem, publisko tiesību principiem un Ventspils novada domes apstiprinātu nolikumu.

Neraugoties uz Sociālā dienesta piedāvātajiem un sniegtajiem sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību, gadījumos, kad situācija ģimenēs, kurās atrodas bērni, nemainās un uzlabojumi nav novērojami, tiek ziņots Ventspils novada Bāriņtiesai. Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 2. panta pirmo daļu bāriņtiesa ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde¹⁵.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 57. pantā noteiktajam iestāde, kurai lieta ir piekritīga, ierosina administratīvo lietu, ja tai kļūst zināmi fakti, uz kuriem pamatojoties saskaņā ar tiesību normām ir jāizdod vai var tikt izdots attiecīgs administratīvais akts, kā arī tad, ja iestādei ir pamats uzskatīt, ka šādi fakti varētu būt.

Civillikuma 203. panta pirmajā daļā un Bāriņtiesu likuma 22. panta pirmajā daļā noteikti tie apstākļi, kas var būt par pamatu bērna aizgādības tiesību pārtraukšanai. Minētā likuma 22. panta 1.1 punktā noteikts, ka bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzišana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus.

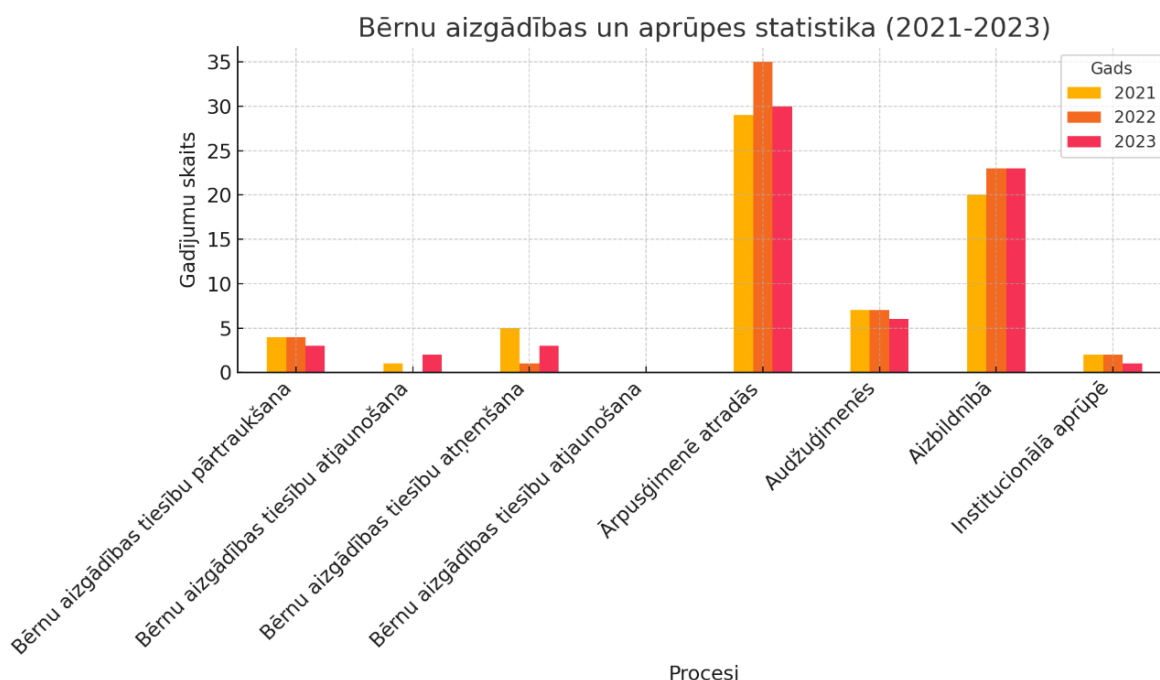
Bāriņtiesai pēc noteiktā laika termiņa, kas dots vecākam aizgādības lietas ietvaros bērna attīstībai nelabvēlīgo apstākļu novēršanai, jāvērtē, vai vecāks šajā termiņā ir novērsis bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un vai bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, lemjot par aizgādības tiesību pārtraukšanu/nepārtraukšanu vecākam.

Aizgādības tiesību pārtraukšana un atjaunošana

Gadījumos, kad vecāki nenodrošina pilnvērtīgu bērna aprūpi un bērns tiek šķirts no ģimenes, pašvaldībai ir pienākums sniegt atbalstu un nodrošināt bērna tiesības uz pilnvērtīgiem dzīves apstākļiem. Aizgādības tiesību pārtraukšana ir būtisks vecāka tiesību ierobežojums. Aizgādības tiesību pārtraukšana vecākam ir galējais līdzeklis, ja nav iespējams novērst bērna vislabākajām interesēm nelabvēlīgos apstākļus, viņam paliekot vecāka aizgādībā.

Diagramma, kas attēlo bērnu aizgādības un aprūpes statistiku no 2021. līdz 2023. gadam. Diagrammā ir attēloti dažādi procesi un to skaits pa gadiem.

¹⁵ Bāriņtiesu likums. LR likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 107, 07.07.2006.

Bērna ārpusģimenes aprūpe

Normatīvie akti paredz primāri nodrošināt bērnam iespēju augt ģimeniskā vidē - pie aizbildņa vai audžuģimenes. Tikai tad, ja nav iespējams nodrošināt ārpusģimenes aprūpi pie aizbildņa vai audžuģimenes, bāriņtiesa lemj par bez vecāku gādības palikuša bērna ievietošanu institūcijā. 2023. gada 31. decembrī ārpusģimenes aprūpē atradās 30 Ventspils novada bērni, no tiem 23 aizbildnībā, 5 audžuģimenes un 2 institucionālā aprūpē. Institucionālajā aprūpē atrodas bērni ar smagiem veselības traucējumiem.

Pašvaldībā 2023. gadā bija 3 audžuģimenes, kurās ievietoti citu pašvaldību bērni (Rīgas pilsēta, Ropažu novads, Liepājas pilsēta). 5 bez vecāku gādības palikušo bērnu aprūpe un uzraudzība tiek nodrošināta citu pašvaldību (Balvu novads, Dienvidkurzemes novads, Valmieras novads) audžuģimenes.

Sarežģītas situācijas ārpusģimenes aprūpes nodrošināšanā ir gadījumos, kad pakalpojums jānodrošina lielam skaitam vienas ģimenes bērniem (trīs un vairāk), kā arī bērniem un jauniešiem ar deviantu uzvedību.

No 2020. gada iespējama audžuģimeņu specializācija – krīzes audžuģimene un audžuģimene bērnam ar invaliditāti, kurām izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Ventspils novadā 1 audžuģimene ir ieguvusi krīzes audžuģimenes statusu, kas nozīmē, ka ģimene, paralēli audžuģimenes pienākumu veikšanai parastajā kārtībā, nekavējoties (jebkurā diennakts laikā) uzņem savā audžuģimenē bērnu, kurš nonācis krīzes situācijā.

No minētā secināms, ka lielākā daļa audžuģimenēs dzīvojošie bērni uzturas citu pašvaldību audžuģimenēs. Līdz ar to nepieciešams veicināt audžuģimeņu attīstību pašvaldībā. Ministru kabineta 2018. gada 26. jūnija noteikumu Nr. 355 “Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra noteikumi” 2. punkts noteic, ka ārpusģimenes aprūpes “atbalsta centri nodrošina pasākumu kopumu, kas veicina bez vecāku gādības palikušu bērnu labklājību, drošību, patstāvību, kā arī audžuģimeņu, jo īpaši specializēto audžuģimeņu, un adoptētāju, aizbildņu un viesģimeņu skaita pieaugumu”. Pašvaldības administratīvajā teritorijā nav neviens ārpusģimenes aprūpes atbalsta centrs, tuvākais atrodas Kuldīgas novadā.

Bērnu likumpārkāpumu profilakse un prevencijas

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pants noteic Pašvaldības pienākumu bērnu likumpārkāpumu profilaksei, atbilstoši tam, arī Valsts policija un Pašvaldības policija aktīvi iesaistās bērnu un jauniešu neformālās izglītības pasākumos, lai skaidrotu bērniem uzvedības normas sabiedrībā, audzinātu bērnus precīzas likuma paklausības ievērošanas garā, kā arī radītu viņos cieņas pilnu attieksmi pret citu tiesībām, godu un pašcieņu, pret sadzīves noteikumiem, audzinātu bērnus apzinīgu attieksmi pret saviem pienākumiem un atbildību sabiedrības priekšā.

Likuma paklausības audzināšanā un likumpārkāpumu profilakses kontekstā, sadarbojoties Valsts policijai, Pašvaldības policijai un Pašvaldības izglītības iestādēm, regulāri tiek plānotas, organizētas un nodrošinātas tikšanās ar Pašvaldības izglītības iestāžu audzēkņiem (turpmāk – tikšanās), kuru laikā Pašvaldības policijas amatpersonas iepazīstina bērnus ar būtiskākajiem drošības nosacījumiem sabiedriskās (publiskās) vietās, bērnu individuālo drošību sastopoties ar dažādu sociālo grupu pārstāvjiem, bērnu drošību internetā vai citā digitālajā vidē. Vienlaikus gan policijas amatpersonu informatīvā stāstījumā, gan diskusijās ar bērniem tik apskatītas aktuālas un laikmetīgas problēmas, kā piemēram, tēmas par mobingu, atkarību izraisošām vielām, personas datu aizsardzību, emocionālo vardarbību un psiholoģiskajiem aspektiem.

Pēc Pašvaldības policijas sniegtajiem datiem 2021. un 2022. gadā ir konstatēts 351 administratīvais pārkāpums, ko izdarījušas nepilngadīgas personas vecumā no 14 līdz 17 gadiem.

Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu Ventspils novada domes Administratīvajā komisijā izskatītas lietas:

2021. gadā 18;

2022. gadā -12;

2023. gadā – 26.

Bērnu informēšanas par individuālo drošību un drošību sabiedriskās vietās nolūkā, bērnu uzvedības pamatprasībām, kā arī nolūkā informēt bērnus par Pašvaldības policijas darba specifiku, kā arī valsts un pašvaldību dienestiem kopumā, Pašvaldības policija ikgadēji piedalās valsts vai pašvaldību institūciju, kā ar nodibinājumu vai nevalstisko organizāciju rīkotajos pasākumos.

Galvenās problēmas bērnu tiesību aizsardzības jomā

Identificētas problēmas bērnu tiesību aizsardzībā:

- vienota institūciju izpratne par kopīgiem mērķiem un veicamajām aktivitātēm;
- savlaicīga problēmsituācijas identificēšana un risināšana ģimenēs ar bērniem;
- mācību, uzvedības grūtībām, neattaisnotie skolu kavējumi;
- atbalsta personāla kapacitāte;
- bērnu mentālās veselības problēmas;
- bērnu un pusaudžu atkarību izraisīto vielu lietošanas un procesu atkarības pazīmju agrīna atpazīšana, profilakse un palīdzības iespējas;
- ģimenes sociālekonomiskie un sadzīves apstākļi;
- bērnu audzināšanas un saskarsmes grūtības ģimenēs;
- ģimeņu sociālā izolētība.

Pašvaldībā pieejamajiem pakalpojumiem ir būtiska nozīme jauniešu uzvedības korekcijā un personības izaugsmē, tomēr nepieciešams dinamiskā pakalpojumu klāstu dažādot un paplašināt atbilstoši jauniešu vajadzībām.

Uzdevumi turpmākam darbam:

- starpinstitutionālai sadarbībai pilnveidot platformu, kuras ietvaros starp iesaistītajām institūcijām notiek regulāra informācijas apmaiņa gan par individuālajiem, gan aktuālajiem gadījumiem, nosakot kārtību, kādā notiek gadījuma vadīšana un uzraudzība;
- paaugstināt nozaru iesaistīto speciālistu profesionālo kompetenci un atbildību;
- īstenot Ventspils novada tematiskās rīcības programmu “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas prevencijas sistēma un ieviešanas plāns 2023.-2028.gadam”;
- iesaistīties Eiropas Savienības fondu programmas 4.2.3.1. pasākumā “Integrēta “skolapiena” sadarbības programma atstumtības riska mazināšanai izglītības iestādēs;
- izglītības ekosistēmas (kopdarbība visos procesos, visos izglītības līmeņos) attīstīšana pašvaldībā un datus balstīta lēmumu pieņemšana;
- vardarbības novēršanai izglītības iestādēs vadīties pēc vienotas rīcības algoritma, kuru izstrādājis Bērnu aizsardzības centrs sadarbībā ar IZM;
- uzturēt un pilnveidot atbalsta sistēmas ģimenēm ar bērniem, lai nodrošinātu bērna vislabākās intereses;
- ieviest Mentora pakalpojumu jauniešiem, tādējādi nodrošināt atbalstu jauniešiem sociālo funkcionēšanas spēju uzlabošanai, veicinot uzvedības izmaiņas un sociālo integrāciju;
- Turpināt īstenot atbalsta un pašpalīdzības grupas vecākiem sociālo prasmju pilnveidošanā;
- Mudināt vecākus apmeklēt BEA programmas apmācības (Bērnu Emocionālā Attīstība) vecākiem, kuru bērni ir vecuma posmā no 2-7 gadiem un izglītojošo programmas ciklu CAP (Ceļvedis audzinot pusaudzi), lai pilnvērtīgāk un labāk spētu audzināt bērnus.

I. Vispārīgie noteikumi

1. Programma nosaka Ventspils novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) mērķi un uzdevumus, pasākumu kopumu un resursus bērnu tiesību aizsardzības nodrošināšanā pašvaldības administratīvajā teritorijā.
2. Bērns ir persona, kas nav sasniegusi 18 gadu vecumu, izņemot tās personas, kuras saskaņā ar likumu izsludinātas par pilngadīgām.
3. Bērnam kā fiziski un intelektuāli nenobriedušai personai vajadzīga īpaša aizsardzība un gādība.
4. Visām darbībām attiecībā uz bērnu prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.
5. Bērnu tiesību ievērošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām pašvaldības administratīvajā teritorijā koordinē un pārrauga Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa.

II. Programmas mērķis un uzdevumi

6. Programmas mērķis ir nodrošināt bērnu tiesību ievērošanu Ventspils novada administratīvajā teritorijā, sekmējot bērnu un ģimeņu dzīves kvalitātes uzlabošanu.
7. Programmas uzdevumi:
 - 7.1. efektīvi izmantojot Pašvaldības un nevalstisko organizāciju resursus, īstenojot mērķtiecīgus pasākumus, nodrošināt bērnu tiesību un labāko interešu ievērošanu:
 - 7.1.1. bērna pamattiesību un pienākumu īstenošanā;
 - 7.1.2. atbalstā ģimenēm ar bērniem;
 - 7.1.3. ārpusģimenes aprūpē;
 - 7.1.4. izglītībā un attīstoša brīvā laika pavadīšanā;
 - 7.1.5. veselības veicināšanā, pieejamībā un aprūpē.
 - 7.2. uzlabot Pašvaldības, valsts institūciju un sabiedrības sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā:
 - 7.2.1. konkretizēt katras institūcijas pienākumus un atbildību bērnu tiesību aizsardzībā;
 - 7.2.2. aktivizēt un koordinēt sabiedrības un nevalstisko organizāciju iesaisti bērnu tiesību nodrošināšanā.
 - 7.3. pilnveidot prevencijas darbu bērnu likumpārkāpumu novēršanā un tiesību nodrošināšanā.

III. Bērna pamattiesību un pienākumu īstenošana

8. Bērna pamattiesības un pienākumus nosaka Bērnu tiesību aizsardzības likums.
9. Ventpils novada administratīvajā teritorijā bērnu tiesību ievērošanu savas kompetences robežās nodrošina Pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa, Ventpils novada Bāriņtiesa, Ventpils novada Sociālais dienests, Ventpils novada Izglītības pārvalde (izglītības iestādes), Ventpils novada Pašvaldības policija un Valsts policija.
10. Pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa:
 - 10.1. Darba grupas darbības mērķis ir nodrošina institūciju saskaņotu darbību bērnu tiesību aizsardzības jomā Ventpils novada administratīvajā teritorijā.
 - 10.2. Darba grupas kompetence ir noteikta 2017.gada 12. septembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 545 "Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā" (turpmāk - Noteikumi) 8. punktā.
11. Ventpils novada Bāriņtiesa:
 - 11.1. nodrošina bērnu personisko un mantisko tiesību un interešu aizsardzību aizbildnības, adoptijas, audžuģimeņu un viesģimeņu lietu kārtošānu;
 - 11.2. informē Ventpils novada Sociālo dienestu vai citu atbildīgo institūciju par ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana, un kurām nepieciešama palīdzība;
 - 11.3. sadarbojas ar citām bāriņtiesām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, veselības aprūpes un izglītības iestādēm, sociālajiem dienestiem, policijas iestādēm un Valsts probācijas dienestu, un tiesu izpildītājiem, lai nodrošinātu bērnu tiesību un interešu aizstāvību;
 - 11.4. piedalās ar bērnu saistītu lietu izskatīšanā tiesā un sniedz atzinumus;
 - 11.5. nodrošina bērna ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē;
 - 11.6. sniedz palīdzību bērnam, kura tiesības un intereses ir apdraudētas, kā arī bērnam, kurš pēc palīdzības vērsies bāriņtiesā;
 - 11.7. uzklausa bērnu ikvienā jautājumā, kas skar bērna intereses;
12. Ventpils novada pašvaldības Sociālais dienests:
 - 12.1. sniedz sociālo palīdzību un materiālo atbalstu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, nodrošina sociālās palīdzības pieejamību ģimenēm Ventpils novada administratīvajā teritorijā;
 - 12.2. Ventpils novada pašvaldības Sociālā dienesta Ģimenes atbalsta nodaļa veic sociālo darbu, nodrošina mērķtiecīgus sociālos pakalpojumus, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu mazināšanos un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas;
 - 12.3. sadarbībā ar citām institūcijām un speciālistiem, iesaistot arī nevalstiskās organizācijas, izstrādā nepilngadīgo likumpārkāpēju sociālās korekcijas un sociālā atbalsta programmas.

13. Ventspils novada pašvaldības Izglītības pārvalde:
 - 13.1. risina obligātās izglītības apguves jautājumus;
 - 13.2. pārrauga mācību un audzināšanas procesu;
 - 13.3. Ventspils novada izglītības iestāžu atbalsta jomas speciālisti nodrošina nepieciešamo atbalstu bērnam problēmsituācijās.
14. Ventspils novada Pašvaldības policija sadarbībā ar Valsts policiju un Pašvaldības institūcijām veic preventīvos pasākumus darbā ar nepilngadīgajiem likumpārkāpējiem.

IV. Atbalsts ģimenēm ar bērniem

15. Pašvaldība atbalsta ģimenes ar bērniem, sniedz sociālu palīdzību un sociālos pakalpojumus;
16. Ģimenes asistenta pakalpojuma nodrošināšana ģimenēm ar bērniem.
17. Atbalsta, pašpalīdzības un izglītojošās grupas vecākiem .
18. Pašvaldība sadarbojas ar nevalstiskām organizācijām atbalsta pasākumu rīkošanā ģimenēm ar bērniem.

V. Ārpusģimenes aprūpe

19. Ārpusģimenes aprūpi organizē un pārrauga Ventspils novada Bāriņtiesa.
20. Ārpusģimenes aprūpi nodrošina:
 - 20.1. aizbildnis;
 - 20.2. audžuģimene (līdz laikam, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai tiek adoptēts, vai tiek nodibināta aizbildnība);
 - 20.3. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija.
21. Pašvaldība sniedz palīdzību un atbalstu bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušam bērnam, nodrošina dzīvesvietu normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un palīdz materiāli.

VI. Izglītība un attīstoša brīvā laika pavadīšana

22. Pašvaldība nodrošina iespējas apgūt pirmskolas izglītību katram bērnam atbilstoši viņa spējām.
23. Pašvaldība nodrošina iespējas iegūt pamatizglītību atbilstoši izglītojamo spējām:
 - 23.1. vispārējās programmās;
 - 23.2. speciālajās pamatizglītības programmās;
24. Izglītības iestādēs Pašvaldība nodrošina logopēda, psihologa, speciālā pedagoga un citu speciālistu pieejamību.
25. Pašvaldība nodrošina iespējas iegūt vidējo izglītību vispārējās vidējās izglītības programmā.

26. Profesionālās ievirzes izglītību nodrošina profesionālās ievirzes izglītības iestādes (sporta, mūzikas un mākslas skolas).
27. Organizē speciālās izglītības un pedagoģiski medicīniskās komisijas darbību;
28. Pašvaldība īsteno projektus pilsoniskai audzināšanai un bērnu individuālo izglītošanās vajadzību nodrošināšanai:
 - 28.1. atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai;
 - 28.2. atbalsts karjeras izglītībai;
 - 28.3. atbalsts priekšlaicīgai mācību pārtraukšanas samazināšanai;
 - 28.4. jaunatnes jomas stiprināšanai, veidojot dziļāku izpratni par jaunatnes politiku un jauniešu līdzdalības iespējām lēmumu pieņemšanas procesos, un sabiedriskajā dzīvē.
29. Pašvaldība nodrošina resursus attīstoša brīvā laika pavadīšanai atbilstoši bērnu vecumam, interesēm un vajadzībām.

VII. Vecāku izglītošana

30. Izglītības iestādes īsteno vecāku izglītošanu bērnu audzināšanas un bērnu tiesību jautājumos.
31. Ventspils novada Sociālais dienests, piesaistot nevalstiskās organizācijas un veselības aprūpes speciālistus, organizē atbalsta grupas vecākiem, ģimenēm, kurās konstatētas problēmas bērnu audzināšanā.

VIII. Veselības veicināšana un aprūpe

32. Visās izglītības iestādēs tiek ievērotas higiēnas prasības un noteikumi veselīga ēdiena sagatavošanai bērniem.
33. Ventspils novadā nodrošināts Pedagoģiski medicīniskās komisijas pakalpojums.

IX. Nobeiguma noteikumi

34. Pašvaldība pastāvīgi īsteno programmā apkopotās aktivitātes, analizē paveikto, ievieš un realizē jaunas iniciatīvas bērnu tiesību nodrošināšanā Ventspils novada administratīvajā teritorijā.
35. Pašvaldības bērnu tiesību aizsardzības programmu un grozījumus tajā apstiprina Ventspils novada dome.
36. Grozījumus šajā programmā var veikt pēc pašvaldības Sadarbības grupas bērnu tiesību aizsardzībā un programmā iesaistīto institūciju, domes priekšsēdētāja, deputātu ieteikumiem.

Ventspils novada pašvaldības Bērnu tiesību aizsardzības programma 2025.–2028. gadam

Pielikums Nr. 2

Rīcības plāns Ventspils novada Bērnu tiesību aizsardzības programmai 2025.–2028. gadam

	1.Rīcības virziens	Bērnu tiesību aizsardzības nodrošinājums pašvaldībā						
Nr.p.k.	Pasākums/aktivitāte	Rezultatīvais rādītājs	Atbildīgā institūcija	Īstenošanas periods				
				2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
1.	2.	3.	4.	6.	7.	8.	9.	10.
1.	Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupas sadarbības stiprināšana	Celta darba kapacitāte	Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa	x	x	x	x	x
2.	Bērnu tiesību aizsardzības speciālista amata vietas izveide				x			
3.	Pašvaldības policijas preventīva likumpārkāpumu profilakses aktivitātes izglītības iestādēs	Organizēti izglītojoši pasākumi bērniem likumpārkāpumu atpazīšanai, drošībai un kārtībai sabiedriskajās vietās, atkarības un tā ietekmējošie faktori, tiesības un	Pašvaldības policija; Izglītības iestādes	x	x	x	x	x

		pieņēmumi atbilstošam vecumposmam.						
4.	Psihologa pakalpojuma pieejamības nodrošināšana	Pilnveidota psihologa pakalpojuma saņemšanas kārtība, tajā skaitā tūlītēju (krīzes situācijā) psihologa konsultāciju nepieciešamības gadījumā nodrošina izglītības iestāžu psihologi	Izglītības iestādes; Sociālais dienests	x	x	x	x	x
5.	Institūciju savstarpējo sadarbības pilnveide pašvaldības sociālās situācijas analīzē	Savlaicīgi identificētas ģimenes, kurās pastāv riski nepietiekamai bērna aprūpei. Preventīvi uzlaboti atbalsta sniegšanas pasākumi ģimenēm	Sociālais dienests	x	x	x	x	x
2. Rīcības virziens		Izglītības nodrošinājums pašvaldībā, brīvā laika pavadīšanas iespējas						
6.	Priekšlaicīgas mācību pamešanas riska mazināšana obligātā izglītības vecuma bērniem. Individuālo konsultāciju, atbalsta personāla pieejamība	Samazinājies skolēnu skaits ar ilgstoši neattaisnotiem kavējumiem, mazinājušies priekšlaicīgas mācību pamešanas riski	Izglītības pārvalde, Izglītības iestādes, Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa	x	x	x	x	x
7.	Bērnu vajadzībām atbilstoša kvalitatīvu izglītības procesa nodrošināšana	Pašvaldībā tiek īstenotas bērnu vajadzībām atbilstošas vispārējās un speciālās izglītības programmas	Izglītības pārvalde, Izglītības iestādes	x	x	x	x	x
8.	Atbalsta personāla nodrošināšana izglītības iestādēs	Visās novada izglītības iestādēs nodrošināts atbalsta personāls (sociālais pedagogs, speciālais	Izglītības pārvalde, Izglītības iestādes	x	x	x	x	x

		pedagogs, logopēds, pedagoga palīgs, psihologs, medmāsa).						
9.	Paplašināt aktīva brīvā laika pavadīšanas iespējas, tostarp daudzveidīgu fizisko aktivitāšu nodrošināšana	Paplašinātas bērnu un jauniešu saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, uzlabota jauniešu labbūtība	Jauniešu centri, Sporta darba koordinatori, Kultūras darba organizatori	x	x	x	x	x
10.	Skolēnu nodarbinātība vasarā	Uzlabotas sociālās, komunikatīvās, darba prasmes, veicināta lietderīga brīvā laika pavadīšana vasaras brīvlaikā	Pašvaldība, NVA, sociālais dienests	x	x	x	x	x
11.	Jauniešu līdzdalības veicināšana un stiprināšana	Veicināti jauniešu iniciatīvu līdzdalības pasākumi, tostarp sarunas ar lēmējvaru, pašvaldības deputātiem	Jaunatnes lietu speciālists; Ventspils novada jauniešu centri; Jauniešu organizācija	Vadoties pēc attiecīgo iestāžu aktivitāšu darba plāna				
				x	x	x	x	x
12.	Ieviest un nodrošināt Mentora pakalpojumu jauniešiem	Jauniešu sociālo funkcionēšanas spēju uzlabošana, veicināt uzvedības izmaiņas un sociālo integrāciju	Sociālais dienests		x	x	x	x
	3. Rīcības virziens	Sabiedrības informēšana par bērnu tiesību aizsardzības jautājumiem un sadarbības uzlabošana.						
13.	Izglītojošu aktivitāšu īstenošana izglītības iestādēs par vispārējo drošību un kiberdrošību,	Organizēti izglītojoši pasākumi bērniem/ jauniešiem, uzlabota bērnu drošība skolās, dzīves vietās, interneta vidē; veicināta izpratne par	Izglītības iestādes; Pašvaldības policija; Sociālais dienests;	Vadoties pēc attiecīgo iestāžu aktivitāšu darba plāna				

	par atkarību izraisošo vielu lietošanas kaitīgumu	atkarību izraisošu vielu lietošanas kaitīgumu; nodrošināts savlaicīgs atbalsts bērniem, ģimenēm.	Jauniešu centri; Jauniešu organizācija	x	x	x	x	x
14.	Vecāku izglītošana par bērnu emocionālajām vajadzībām, vardarbības pret bērnu nepieļaujamību	Organizēti izglītojoši pasākumi vecākiem	Sociālais dienests; Izglītības iestādes; Pašvaldības policija	1 x gadā	1 x gadā	1 x gadā	1 x gadā	1 x gadā
15.	Bērnu un vecāku informēšana par bērnu un vecāku tiesībām un pienākumiem izglītības iestādēs	Veicināta izpratne par katra atbildību bērnu tiesību nodrošināšanā un iespējamiem problēmjaudājumu risinājumiem.	Izglītības iestādes	1-2x gadā	1-2x gadā	1-2x gadā	1-2x gadā	1-2x gadā
16.	Informatīvu kampaņu organizēšana, informatīvu materiālu sagatavošana un publicēšana pašvaldības sociālo tīklu kanālos par aktuāliem jautājumiem bērnu tiesību aizsardzībā	Uzlabota sabiedrības informētība par aktuālām ar bērnu tiesību aizsardzību saistītām tēmām	Sociālais dienests; Izglītības pārvalde; Bāriņtiesa; Pašvaldības policija; Komunikācijas speciālists	x	x	x	x	x
4.Rīcības virziens		Veselības aprūpe pašvaldībā						
17.	Veicināt bērnu ārstu – speciālistu pieejamību tuvāk dzīvesvietai	Nodrošināt iespējas Ventspils novada bērniem apmeklēt izbraukuma konsultācijas pie speciālistiem	Sociālais dienests	Sadarbībā ar Mobilo veselības aprūpes centru				
				2x gadā	2x gadā	2x gadā	2x gadā	2x gadā
18.	Veselīga dzīvesveida un veselības aprūpes pakalpojumu popularizēšana	Veselīga dzīvesveida un veselības aprūpes pakalpojumu popularizēšana novada iedzīvotājiem	Pašvaldība	x	x	x	x	x

19.	Attīstīt sadarbību ar veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem	Nodrošināt efektīvu komunikāciju ar veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem; Nodrošināt informācijas pieejamību pašvaldības komunikācijas kanālos par teritorijā pieejamiem pakalpojumiem.	Pašvaldības komunikācijas speciālists	x	x	x	x	x
-----	---	--	---------------------------------------	---	---	---	---	---

Ventspils novada domes priekšsēdētājs

A. Mucenieks